

Aftægtskontrakt 1898

Underskrevne Gaardejer Søren Nielsen af Sønderøxe, Broust Sogn, der ved skøde af dags dato er bleven ejer af følgende ejendomme i Sønderøxe by, Broust sogn, Øster Han Herred, nemlig:

Matr. 12a af hartkorn	2 tdr.	0 skp.	1 ¼ alb.,	gl. skat	kr. 24,98
- 12f af	-	0 tdr.	2 fdk., ½ alb.,	- - -	0,81
- 15a af	-	3 fdk.,	1 ¼ alb.	- - -	0,16

med tilhørende andel i Kierketienden, erkender hermed at jeg og følgende ejere af anførte ejendomme ere forpligtede til at yde mine forældre Niels Sørensen og Birthe Marie Pedersdatter for deres livstid følgende nærmere beskrevne aftægt: 1) Saalænge mine forældre finde sig tilfredse dermed, nyde de alle maader ophold og underhold med føde, klæder, opvartning og pleje, sammen med og lige saa god som gaardens ejer og hans familie, men finde de sig ikke tilfredse hermed, kunne de naarsomhelst forlange omstaaende nærmere beskrevne aftægt.

2) Foruden den i vestre ende af gaardens vaaningshus indrettede aftægtsbolig, som gaardens ejere skulle vedligeholde paa tag og fag og holde i forsvarlig stand, kan aftægtsfolkene naar som helst forlange indrettet et saltekammer, 3 alen langt og 2 alen bredt, og et vadskerum, 5 alen langt og 3 alen bredt, i søndre ende af gaardens vestre hus. Komfuret i aftægtsboligen skal efter aftægtsfolkenes død tilhøre gaardens nuværende ejer, men kakkelovne, bohøve, gangklæder m.v. skal deles mellem aftægtsfolkenes andre børn. Naar aftægtsfolkene gøre krav derpaa, leveres dem i gode, og sunde varer med godt maal og god vægt, stedse forud, følgende ydelser: 4 tdr. rug og 4 tdr. byg af bedste slags, der avles paa ejendommen, med fjerdeparten i hvert kvartal: 68 kr., 2 tdr. kartofler i opgravningstiden og 6 skp. nye kartofler i sommerens løb, som de bruge dem; 6 kr. 88 øre, 4 lispund godt fedt, ferskt lammekød i oktober: 31 kr., 33 øre. 4 lispund mellemflæsk, midt ned ad siderne og uden laar og bovben, i november: 32 kr., 8 pund tælle og 1? Hvid twist: 8 kr., 8 pund uld i oktober: 6 kr. 40 øre, 16 pot petroleum med 2 pot ad gangen: 2 kr., 3 lispund mejeriost med fjerdedelen hvert kvartal: 7 kr. 50 øre, 1 skp. Grov salt og 1½ skp. fin salt i oktober: 1 kr. 92 øre, 1 lispund bergfisk (klipfisk) til sct. Hansdag: 5 kr. 33 øre, 2 ol æg med 1 snes til jul, 4 snese i forårs- og 3 snese i eftersommertiden: 6 kr., 8 pund dansk svinefedt nr. 1 med 2 pund ad gangen naar det ønskes: 4 kr. 80 øre, 1½ pund godt mejerismør om ugen: 70 kr. 20 øre, 3 pot sødmælk hver dag efter malkningen om aftenen: 87 kr. 60 øre, 6 pund kaffe, 3 pund cikorie, 16 pund melis og 36 pund farin, alt at levere efterhaanden, naa det ønskes: 16 kr. 04 øre, 10000 stk. skudtørv af almindelig størrelse, af god, fast beskaaffenhed, gravede og hjemkørte i rette tid og stablede for sig selv i det vestre hus i gaarden: 50 kr.

Aftægtsfolkene skulle have fri og uhindret adgang til haven, de fornødne havesager til eget brug samt halvdelen af busk og træfrugt: 10 kr. Aftægtsfolkenes korn skal gaardens ejer besørge til og fra mølle, naar forlanges, afgive befordring til og fra kirke og til og fra slægt og venner, naar ønskes, hente og hjemkøre samt betale læge og medicin, endvidere skal han ved eget brændsel bage, brygge og vadske for aftægtsfolkene, gaa dem til haande og navnlig i sygdoms- og svaghedstilfælde yde dem tilbørlig pleje og pasning. Dette sidste bortfalder dog, saafremt aftægtsfolkene, der hertil skulle være berettigede, antage en pige, som gaardens ejer da skal kunne lønne uden at kunne fordre noget arbejde af hende udover hendes tjeneste hos aftægtsfolkene. Disse og andre paa deres vegne skulle have fri og uhindret adgang til gaardens brønd, bryggers og bageovn: 100 kr. Aftægtsfolkene er berettigede til at fraflytte aftægtsboligen og erholde den foran beskrevne aftægt leveret på hvilket som helst sted indtil 2 mils afstand fra gaarden, dog at i dette tilfælde mælk og brændsel ikke leveres in natura, men erstattes dem med penge efter dagens pris og erlægges med de øvrige kontante udbetalinger. Ligesaa botfalder al personlig opvartning, pigeløn og afgiven befordring, men aftægtsfolkene er stedse berettiget til at flytte tilbage til boligen, og det ovenstaaende beskrevne forhold indtræder da atter fra indflytningsdagen at regne. Naar aftægtsfolkene afgaa ved døden, bekoster og besørger gaardens ejer deres hæderlige begravelse efter egnens skik og brug. Til sikkerhed for rigtig erlæggelse af foran beskrevne aftægt, som jeg og efterfølgende ejere af gaarden skulle yde, hvilken aftægt af hensyn til det stemplede papir ansættes til værdi af (aftægtsboligens vedligeholdelse indbefatter) kr. 525 kr som taget 5 gange bliver 2625 kr. Begravelsesomkostninger 100 kr. i alt 2725 kr. giver jeg herved 1. prioritet og panterrettighed i de foran beskrevne, mig tilhørende ejendomme i Sønderøxe by, nemlig matr. Nr. 12a, 12f og 15a, tillige bygninger, besætning, inventarium, avl og afgrøde samt i ildebrandstilfælde i det pantsattes assurancesummer. Det bemærkes, at præste- og kongetienden for 12a udgør 1 td, 4 skp. $\frac{1}{2}$ byg til hver tiendetager for 12f 1 $\frac{3}{4}$ fdk byg og for 15a 3 fdk. Byg, kirkekorntienden udgør for 12a i forening med 12b og 12c 2 tdr, 3 skp. $\frac{3}{4}$ fdk byg for for 12f 21 fdk. Det bemærkes, at matr. nr. 12a og 12f er med indenrigsministeriets tilladelse af 20. juli 1890 udstykket af matr. 12a. Saaledes indgaaet bekræftes med min underskrift vidnefast. Sønderøxe 23. august 1898.

Søren Nielsen, Til vitterlighed Niels Chr. Sørensen, H.P.C. Haugaard

Anm.: En husplads og en have af matr. 15a er bortlejet til Karen Thomsen for hendes livstid.